

Komputerowe wspomaganie medycyny w bioinformatyce

Michał Burdukiewicz

Zakład Projektowania Systemów CAD/CAM i Komputerowego Wspomagania
Medycyny

Plan prezentacji

Przewidywanie właściwości sekwencji biologicznych

n-gramy i uproszczone alfabety

Przewidywanie amyloidów

Przewidywanie peptydów sygnałowych

Analiza danych z eksperymentów PCR

Badania *in silico* pozwalają efektywniej planować prace eksperymentalne.

Przykłady:

- ▶ przewidywanie właściwości białek (np. obecność sekwencji sygnałowych, amyloidogenność),
- ▶ przewidywanie warunków hodowlanych mikroorganizmów.

Cel

Opracowanie metodologii analizy sekwencji biologicznych opierającej się na zrozumiałych dla człowieka regułach decyzyjnych.

n-gramy (k-tuple, k-mery):

- ▶ podsekwencje (ciągłe lub z przerwami) n reszt aminokwasowych lub nukleotydowych,
- ▶ bardziej informatywne niż pojedyncze reszty.

Peptyd I: **FKVWPDHGSG**

Peptyd II: **YMCIYRAQTN**

Przykłady n-gramów uzyskanych z peptydów I i II:

- 1-gramy: **F, Y, K, M,**
- 2-gramy: **FK, YM, KV, MC,**
- 2-gramy (nieciągłe): **F-V, Y-C, K-W, M-I,**
- 3-gramy (nieciągłe): **F--WP, Y--IY, K--PD, M--YR.**

Uproszczone alfabety

Uproszczone alfabety:

- ▶ aminokwasy są grupowane w większe zbiory na podstawie określonych kryteriów,
- ▶ łatwiejsze przewidywanie struktur (Murphy et al., 2000),
- ▶ tworzenie bardziej uogólnionych modeli.

Uproszczone alfabety

Poniższe peptydy wydają się być całkowicie różne pod względem składu aminokwasowego.

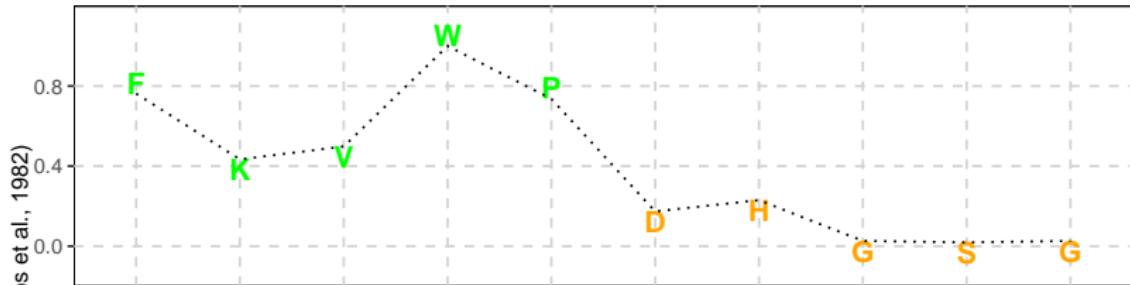
Peptyd I:

FKVWPDHGSG

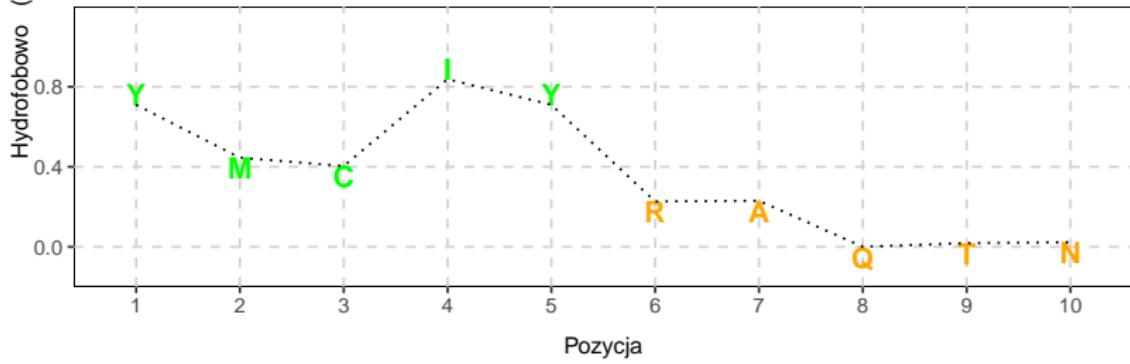
Peptyd II:

YMCIYRAQTN

Sekwencja I

Sekwencja II

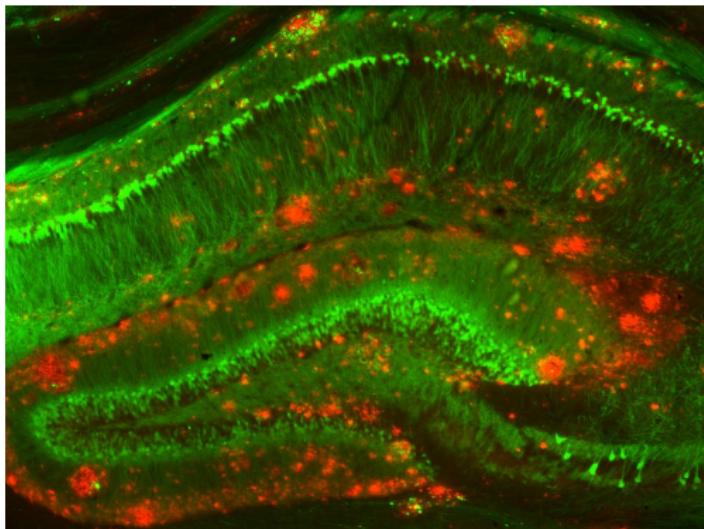

Grupa	Aminokwasy
1	C, I, L, K, M, F, P, W, Y, V
2	A, D, E, G, H, N, Q, R, S, T

Peptyd I: FKVWPDHGSG → 1111122222
 Peptyd II: YMCIYRAQTN → 1111122222

Białka amyloidowe

Agregaty białek amyloidowych występują w tkankach osób cierpiących na zaburzenia neurodegeneracyjne, takie jak choroba Alzheimera i Parkinsona, a także wiele innych schorzeń.

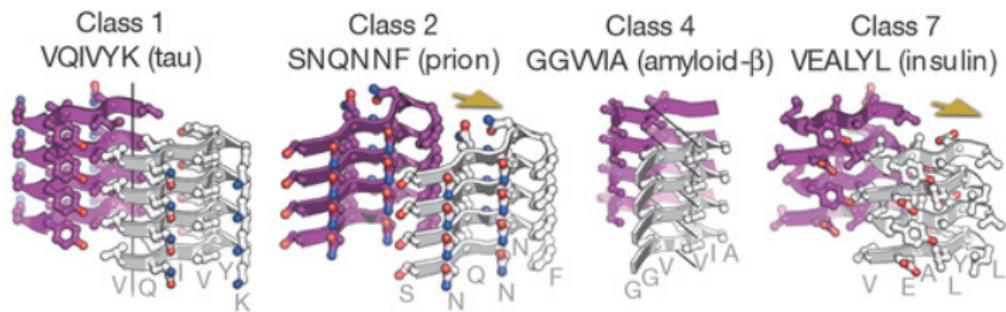

Agregaty amyloidowe (czerwone) wokół neuronów (zielone). Strittmatter Laboratory, Yale University.

Białka amyloidowe

Za agregację białek amyloidogennych odpowiedzialne są sekwencje peptydowe o właściwościach amyloidogennych (hot spots):

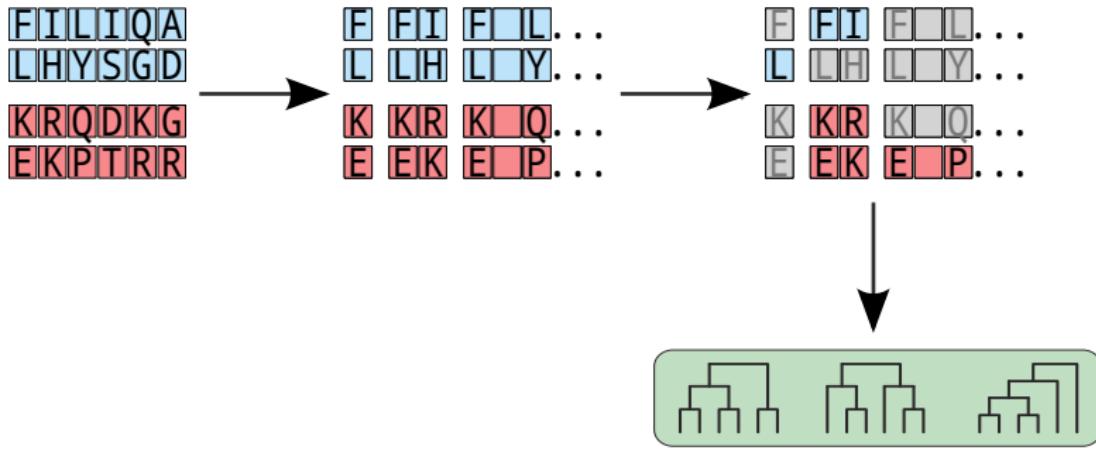
- ▶ krótkie (6-15 aminokwasów),
- ▶ bardzo zmienny, zazwyczaj hydrofobowy skład aminokwasowy,
- ▶ tworzą unikalne β -struktury.

Sawaya et al. (2007)

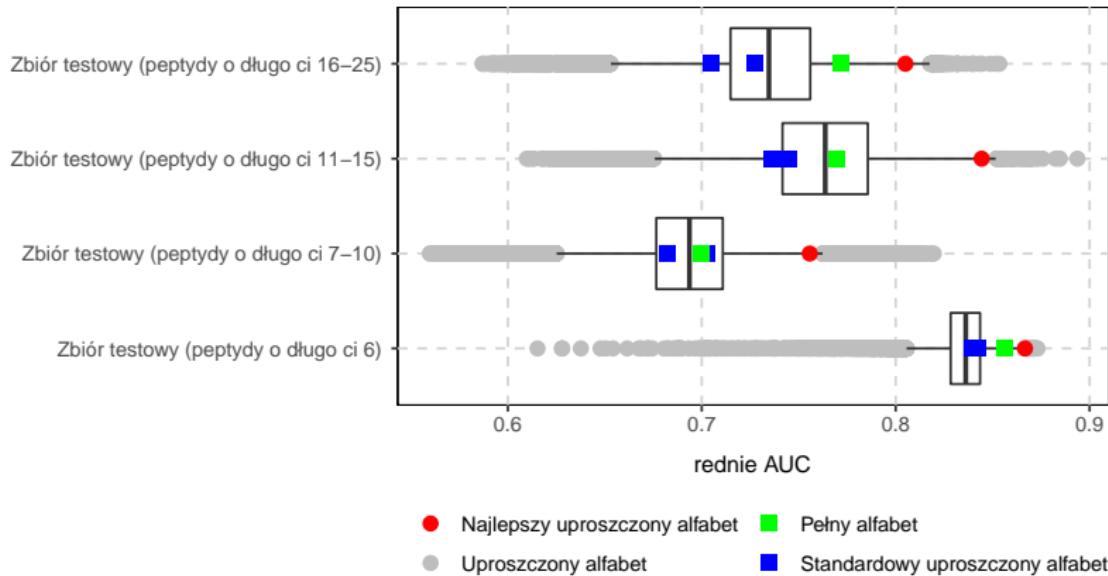
AmyloGram

AmyloGram: oparte na analizie n-gramowej narzędzie do przewidywania amyloidów (Burdukiewicz et al., 2016, 2017).

Walidacja krzyżowa

Zbiór treningowy (peptydy o długości 6)

Najlepszy uproszczony alfabet

Grupa	Aminokwasy
1	G
2	K, P, R
3	I, L, V
4	F, W, Y
5	A, C, H, M
6	D, E, N, Q, S, T

Najlepszy uproszczony alfabet

Grupa	Aminokwasy
1	G
2	K, P, R
3	I, L, V
4	F, W, Y
5	A, C, H, M
6	D, E, N, Q, S, T

Grupy 3 i 4 - aminokwasy hydrofobowe.

Najlepszy uproszczony alfabet

Grupa	Aminokwasy
1	G
2	K, P, R
3	I, L, V
4	F, W, Y
5	A, C, H, M
6	D, E, N, Q, S, T

Grupa 2 - reszty aminokwasowe zakłócające β -struktury.

Czy informatywne n-gramy znalezione przez QuiPT są związane z amyloidogennością?

Spośród 65 najbardziej informatywnych n-gramów, 15 (23%) jest również obecnych w motywach aminokwasowych znalezionych eksperymentalnie (Paz and Serrano, 2004).

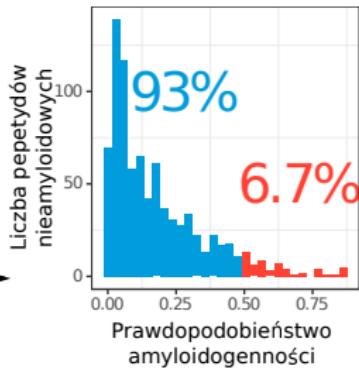
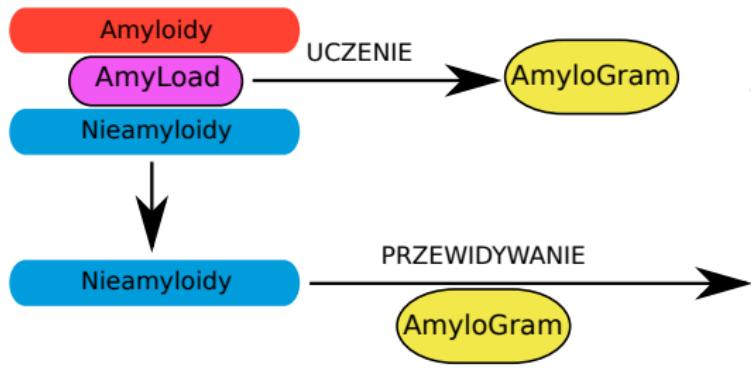
Burdukiewicz, M., Sobczyk, P., Rödiger, S., Duda-Madej, A., Mackiewicz, P., and Kotulska, M. (2017). Amyloidogenic motifs revealed by n-gram analysis. *Scientific Reports* 7, 12961

Porównanie z innymi narzędziami

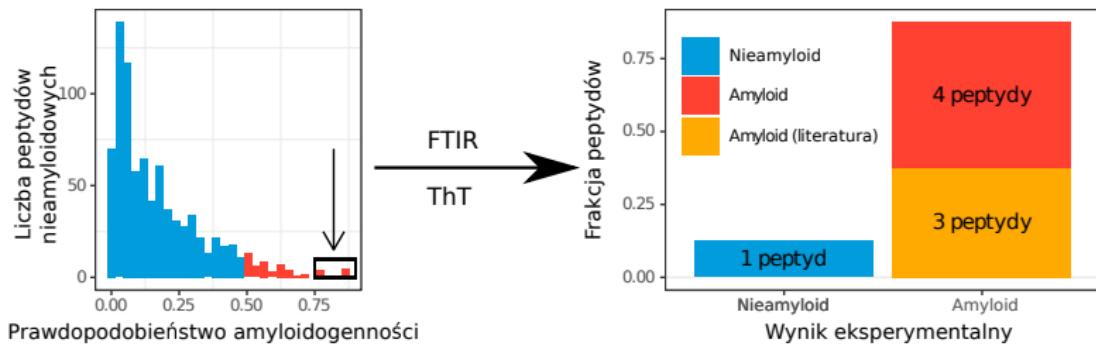
Program	AUC	MCC
AmyloGram	0.8972	0.6307
PASTA 2.0 (Walsh et al., 2014)	0.8550	0.4291
FoldAmyloid (Garbuzyński et al., 2010)	0.7351	0.4526
APPNN (Família et al., 2015)	0.8343	0.5823

Klasyfikator wytrenowany z wykorzystaniem najlepszego uproszczonego alfabetu, AmyloGram, został porównany z innymi narzędziami do przewidywania amyloidów z użyciem zewnętrznego zbioru danych *pep424*.

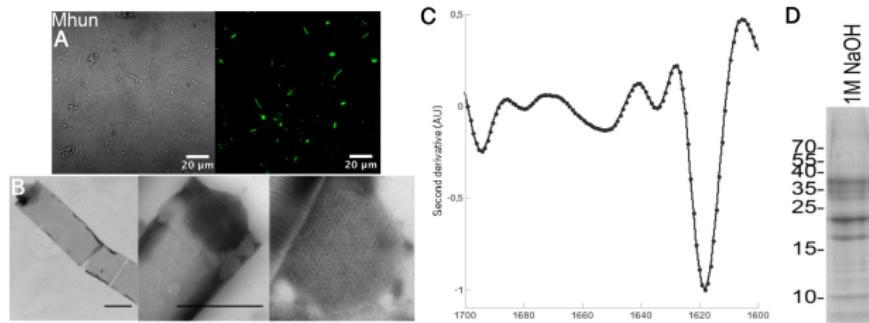
Walidacja eksperymentalna

Walidacja eksperymentalna

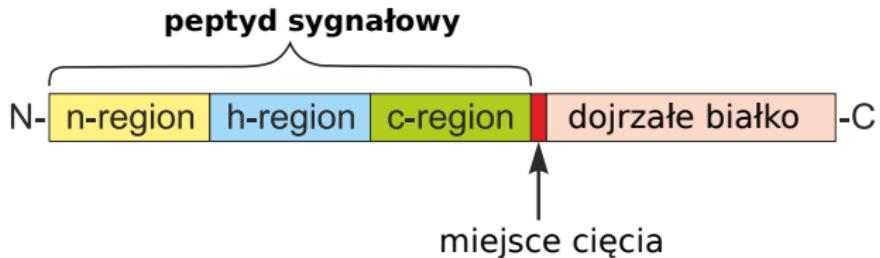

Nowe białko amyloidowe

Nowy amyloid funkcjonalny produkowany przez Methanospirillum sp. (Christensen et al., 2018) został wybrany do analiz *in vitro* dzięki wskazaniom AmyloGramu.

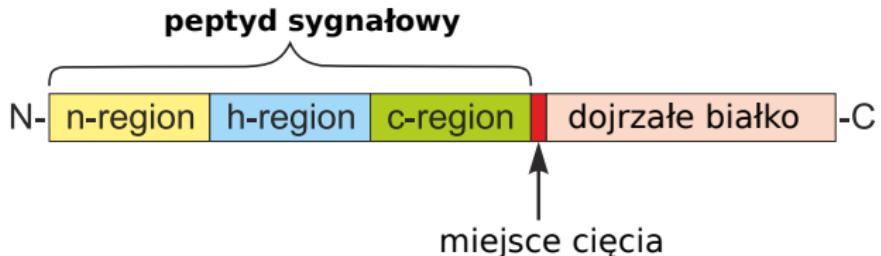
Peptydy sygnałowe

Peptydy sygnałowe:

- ▶ krótkie (20-30 reszt) N-końcowe fragmenty białek tworzące α -helisy,

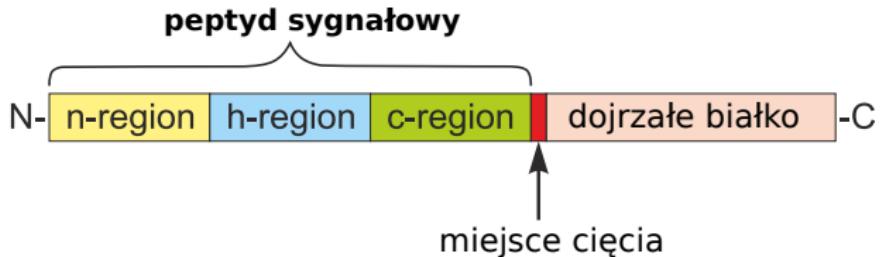
Peptydy sygnałowe

Peptydy sygnałowe:

- ▶ krótkie (20-30 reszt) N-końcowe fragmenty białek tworzące α -helisy,
- ▶ kierują białka do układu wewnętrzbowłonowego a następnie do sekrecji lub kompartymentów wewnętrzkomórkowych.

Peptydy sygnałowe

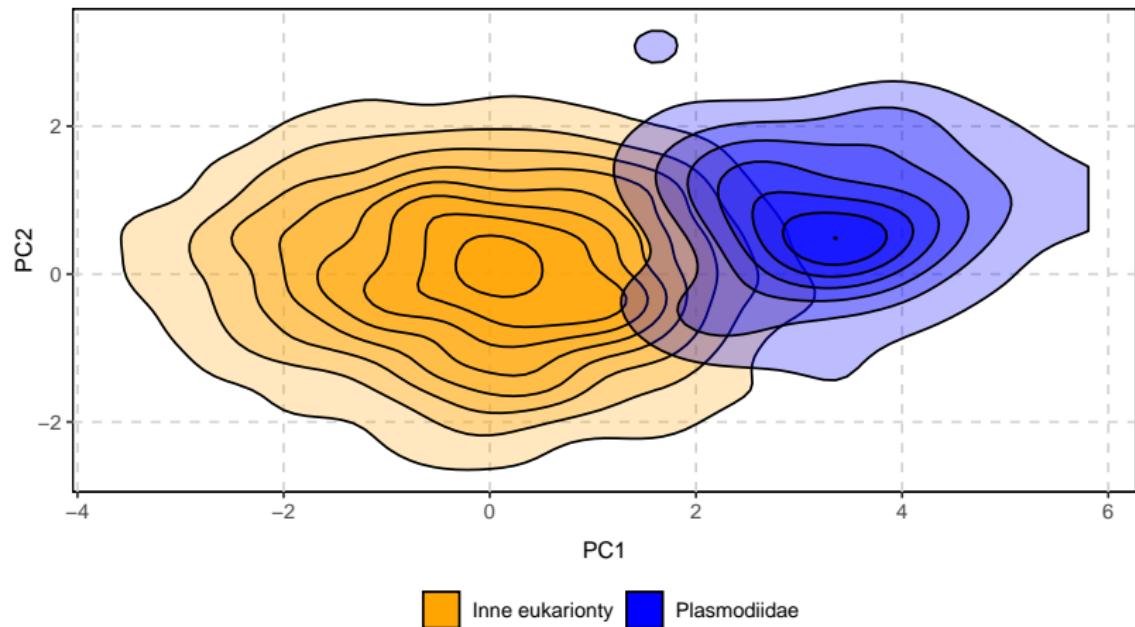

Peptydy sygnałowe są bardzo zmienne, ale zawsze zawierają trzy charakterystyczne domeny (Hegde and Bernstein, 2006):

- ▶ n-region: 5-8 dodatnio naładowanych reszt aminokwasowych (Nielsen and Krogh, 1998),
- ▶ h-region: bardzo hydrofobowe reszty (Nielsen and Krogh, 1998),
- ▶ c-region: kilka (3-5) polarnych reszt.

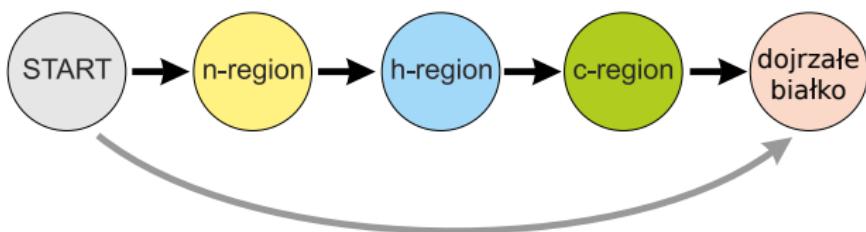
Peptydy sygnałowe

Skład aminokwasowy peptydów sygnałowych u *Plasmodium* sp. (do których należy m. in. zarodziec malarii) jest inny od składu peptydów sygnałowych innych eukariontów. Dlatego też narzędzia do przewidywania peptydów sygnałowych źle radzą sobie z przewidywaniem peptydów sygnałowych u *Plasmodium* sp.

signalHsmm

signalHsmm (Burdukiewicz et al., 2018): zastosowanie ukrytych modeli semi-Markowa i uproszczonych alfabetów aminokwasowych w celu przewidywania peptydów sygnałowych w białkach *Plasmodium* sp.

Porównanie z innymi predyktorami

signalHsmm efektywnie uczy się rozpoznawać peptydy sygnałowe na bardzo małych zbiorach danych.

Przewidywania signalHsmm są na tyle uniwersalne, że pozwalają również przewijać nietypowe peptydy sygnałowe spotykane w białkach *Plasmodium* sp.

W celu porównania się z innymi klasyfikatorami, powstały dwie iteracje signalHsmm: signalHsmm-2010, oparty na peptydach sygnałowych użytych do uczenia signalP

4.1 citeppetersen_{signalP2011} oraz signalHsmm –

1987, opartych na danych dostęnych w 1987, kiedy opublikowano pierwsze zarządz

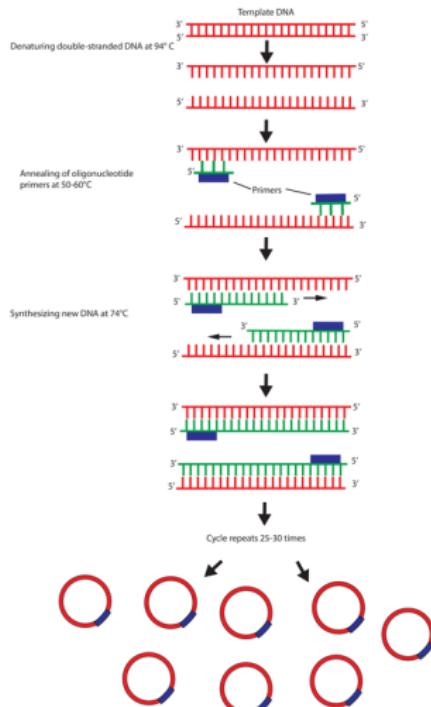
Porównanie z innymi predyktorami

Algorytm	Czułość	Swoistość	MCC	AUC
signalP 4.1 (no tm)	0.8235	0.9100	0.6872	0.8667
signalP 4.1 (tm)	0.6471	0.9431	0.6196	0.7951
signalP 3.0 (NN)	0.8824	0.9052	0.7220	0.8938
signalP 3.0 (HMM)	0.6275	0.9194	0.5553	0.7734
PrediSi	0.3333	0.9573	0.3849	0.6453
Philius	0.6078	0.9336	0.5684	0.7707
Phobius	0.6471	0.9289	0.5895	0.7880
signalHsmm-2010	0.9804	0.8720	0.7409	0.9262
signalHsmm-2010 (ident. 50%)	1.0000	0.8768	0.7621	0.9384
signalHsmm-2010 (pełny alfabet)	0.8431	0.9005	0.6853	0.8718
signalHsmm-1987	0.9216	0.8910	0.7271	0.9063
signalHsmm-1987 (ident. 50%)	0.9412	0.8768	0.7194	0.9090
signalHsmm-1987 (pełny alfabet)	0.7647	0.9052	0.6350	0.8350

Burdukiewicz, M., Sobczyk, P., Chilimoniuk, J., Gagat, P., and Mackiewicz, P. (2018). Prediction of Signal Peptides in Proteins from Malaria Parasites. International Journal of Molecular Sciences 19, 3709.

PCR

PCR (Polymerase Chain Reaction, reakcja łańcuchowa polimerazy): metoda amplifikowania DNA.

PCR

PCR jest powszechnie stosowany w diagnostyce medycznej, kryminalistyce i biologii molekularnej.

PCR w R

The *qpcR* library
Analysis of real-time PCR data using *R*

Rödiger S., Burdukiewicz M., Blagodatskikh K., Jahn M., Schierack P., R as an Environment for the Reproducible Analysis of DNA Amplification Experiments, R Journal, 2015.

PCR w R

The *qpcR* library
Analysis of real-time PCR data using *R*

Rödiger S., Burdukiewicz M., Blagodatskikh K., Jahn M., Schierack P., R as an Environment for the Reproducible Analysis of DNA Amplification Experiments, R Journal, 2015.

RDML - otwarty format danych z eksperymentów PCR

rdmlEdit Files Metadata qPCR Melting Curves Store Help

A Preprocess Smoothing method Savitzky-Golay (recommended) Normalization method None Cq method Threshold Auto Threshold Threshold RNase P 0.25

B Color by Sample Line Type by None Show Targets RNase P Show Cq None Log Scale

C RLU vs Cycles (0-40) for NTC_RNase P, STD_RNase P_10000.0, and STD_RNase P_625.0

D Experiment Run Standard Curve Run001

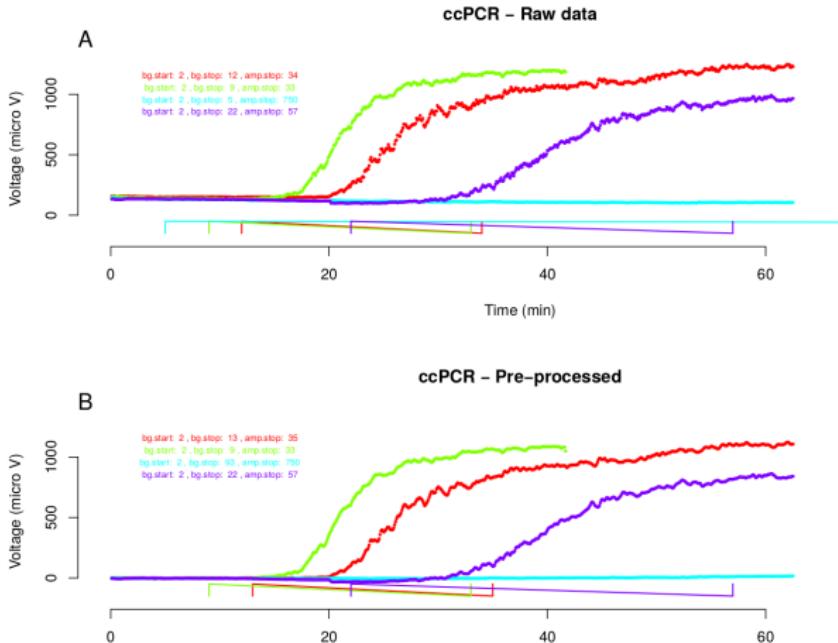
	1	2	3	4	5	6	7	8	9	10	11	12
A	NTC_RNase P	NTC_RNase P	NTC_RNase P	pop1_RNase P	pop1_RNase P	pop1_RNase P	pop2_RNase P	pop2_RNase P	pop2_RNase P	pop2_RNase P	pop2_RNase P	pop2_RNase P
B	STD_RNase P_10000.0	STD_RNase P_625.0										
C	P_100	P_100	P_100	P_100	P_100	P_100	P_500	P_500	P_500	P_500	P_500	P_500
D	E	F	G	H								

E Show 25 entries exp.id run.id react.id position sample target target.dyed sample.type cq quantFluor cq.mean

data.name	exp.id	run.id	react.id	position	sample	target	target.dyed	sample.type	cq	quantFluor	cq.mean
A01_NTC_RNase P	Standard Curve	Run001	1	A01	NTC_RNase P	RNase P	FAM	ntc	995.13163	0.25	605.35779
P_ntc_RNase Example											

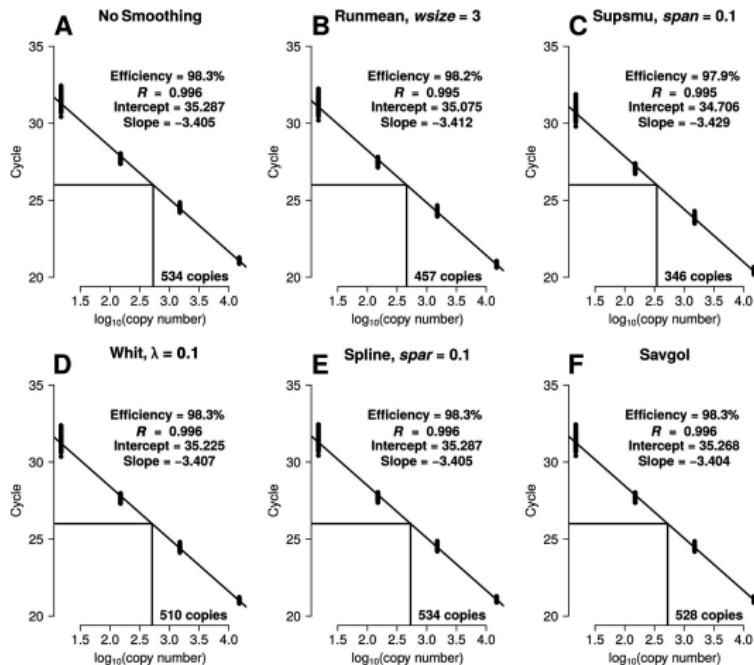
Rödiger S., Burdakiewicz M., Spiess A.-N., Blagodatskikh K., Enabling reproducible real-time quantitative PCR research: the RDML package. Bioinformatics, 2017.

chipPCR - walidacja urządzeń do PCR

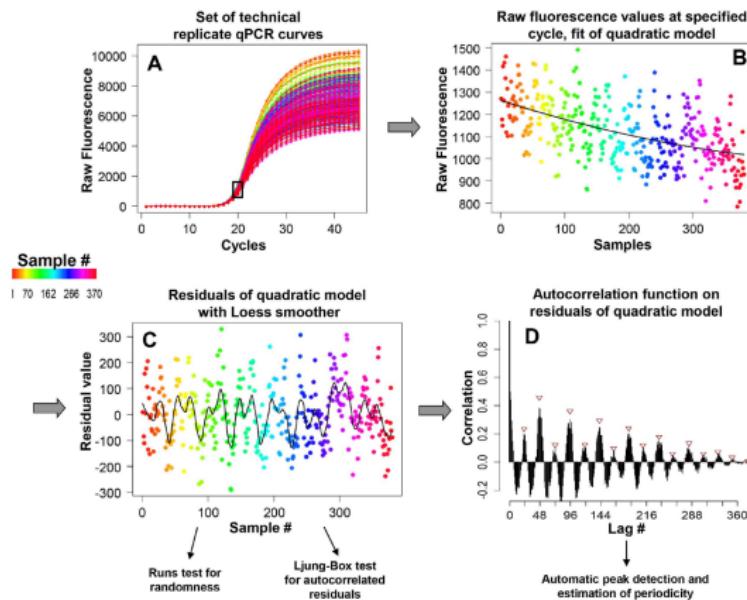
Rödiger S., Burdukiewicz M., Schierack P., chipPCR: an R Package to Pre-Process Raw Data of Amplification Curves. Bioinformatics, 2015.

Wpływ wygładzania danych na rezultaty eksperymentów PCR

Spiess A.-N., Deutschmann C., Burdakiewicz M., Himmelreich R., Klat K., Schierack P., Rödiger S., Impact of smoothing on parameter estimation in quantitative dna amplification experiments. Clinical Chemistry, 2014.

Periodyczność rezultaty eksperymentów PCR

Spiess A.-N., Rödiger S., Burdukiewicz M., Volksdorf T., Tellinghuisen J., System- specific periodicity in quantitative real-time polymerase chain reaction data questions threshold-based quantitation, Scientific Reports, 2016.

Podziękowania

Mentorzy:

- ▶ **Paweł Mackiewicz (Uniwersytet Wrocławski).**
- ▶ Małgorzata Kotulska (Politechnika Wrocławska).
- ▶ Marcin Łukaszewicz (Uniwersytet Wrocławski).
- ▶ Andrzej Dąbrowski (Uniwersytet Wrocławski).
- ▶ Stefan Rödiger (Brandenburg University of Technology Cottbus-Senftenberg).
- ▶ Henrik Nielsen (Technical University of Denmark).
- ▶ Lars Kaderali (University of Greifswald).
- ▶ Andreas Weinhäusel (Austrian Institute of Technology).

Podziękowania

Współpracownicy:

- ▶ Przemysław Gagat (Uniwersytet Wrocławski).
- ▶ Jarosław Chilimoniuk (Uniwersytet Wrocławski).
- ▶ Rafał Kolenda (Uniwersytet Przyrodniczy we Wrocławiu).
- ▶ Piotr Sobczyk (Politechnika Wrocławska).
- ▶ Sławomir Jabłoński (Uniwersytet Wrocławski).
- ▶ Marlena Gąsior-Głogowska (Politechnika Wrocławska).
- ▶ Chris Lauber (Technical University Dresden).
- ▶ Anna Duda-Madej (Uniwersytet Medyczny im. Piastów Śląskich we Wrocławiu).

Podziękowania

Finansowanie:

- ▶ Narodowe Centrum Nauki (Preludium i Etiuda).
- ▶ COST ACTION CA15110 (Harmonising standardisation strategies to increase efficiency and competitiveness of European life-science research).
- ▶ KNOW Wrocław Center for Biotechnology.
- ▶ InnoProfile-Transfer-Projekt 03IPT611X przyznanym przez Ministerstwo Edukacji i Badań Naukowych Niemiec.

Publikacje I

1. Burdukiewicz, M., Sobczyk, P., Chilimoniuk, J., Gagat, P., and Mackiewicz, P., *Prediction of Signal Peptides in Proteins from Malaria Parasites*. **International Journal of Molecular Sciences**, 2018.
2. Kolenda R., Burdakiewicz M., Schiebel J., Rödiger S., Sauer L., Szabo I., Orłowska A., Weinreich J., Nitschke J., Böhm, A., Gerber U., Roggenbuck D., Schierack P., *Adhesion of Salmonella to pancreatic secretory granule membrane major glycoprotein GP2 of human and porcine origin depends on FimH sequence variation*, **Frontiers in microbiology**, 2018.
3. Mackiewicz D., Posacki P., Burdakiewicz M., Błażej P. *Role of recombination and faithfulness to partner in sex chromosome degeneration*. **Scientific Reports**, 2018.
4. Burdakiewicz M., Gagat P. Jabłoński S., Chilimoniuk J., Gaworski M., Mackiewicz P., Łukaszewicz M. *PhyMet2: a database and toolkit for phylogenetic and metabolic analyses of methanogens*. **Environmental Microbiology Reports**, 2018.

Publikacje II

5. Burdukiewicz M., Sobczyk P. Rödiger S., Duda-Madej A., Mackiewicz P., Kotulska M., *Amyloidogenic motifs revealed by n-gram analysis*. **Scientific Reports**, 2017.
6. Schiebel J., Böhm A., Nitschke J., Burdukiewicz M., Weinreich J., Ali A., Roggenbuck D., Rödiger S., Schierack P., *Genotypic and phenotypic characteristics in association with biofilm formation in different pathotypes of human clinical Escherichia coli isolates*, **Applied and Environmental Microbiology**, 2017.
7. Rödiger S., Burdukiewicz M., Spiess A.-N., Blagodatskikh K., *Enabling reproducible real-time quantitative PCR research: the RDML package*. **Bioinformatics**, 2017.
8. Burdukiewicz M., Rödiger S., Sobczyk P., Menschikowski M., Schierack P., Mackiewicz P., *Methods for comparing multiple digital PCR experiments*, **Biomolecular Detection and Quantification**, 2016.

Publikacje III

9. Spiess A.-N., Rödiger S., Burdukiewicz M., Volksdorf T., Tellinghuisen J., *System-specific periodicity in quantitative real-time polymerase chain reaction data questions threshold-based quantitation*, **Scientific Reports**, 2016.
10. Kolenda R., Burdukiewicz M., Schierack P., *A systematic review and meta-analysis of the epidemiology of pathogenic escherichia coli of calves and the role of calves as reservoirs for human pathogenic E. coli*. **Frontiers in Cellular and Infection Microbiology**, 2015.
11. Rödiger S., Burdukiewicz M., Schierack P., *chipPCR: an R Package to Pre-Process Raw Data of Amplification Curves*. **Bioinformatics**, 2015.
12. Rödiger S., Burdukiewicz M., Blagodatskikh K., Jahn M., Schierack P., *R as an Environment for the Reproducible Analysis of DNA Amplification Experiments*, **R Journal**, 2015.

Publikacje IV

13. Spiess A.-N., Deutschmann C., Burdakiewicz M., Himmelreich R., Klat K., Schierack P., Rödiger S., *Impact of smoothing on parameter estimation in quantitative dna amplification experiments.* **Clinical Chemistry**, 2014.

References I

- Burdukiewicz, M., Sobczyk, P., Chilimoniuk, J., Gagat, P., and Mackiewicz, P. (2018). Prediction of Signal Peptides in Proteins from Malaria Parasites. *International Journal of Molecular Sciences*, 19(12):3709.
- Burdukiewicz, M., Sobczyk, P., Rödiger, S., Duda-Madej, A., Mackiewicz, P., and Kotulska, M. (2017). Amyloidogenic motifs revealed by n-gram analysis. *Scientific Reports*, 7(1):12961.
- Burdukiewicz, M., Sobczyk, P., Rödiger, S., Duda-Madej, A., Mackiewicz, P., and Kotulska, M. (2016). Prediction of amyloidogenicity based on the n-gram analysis. Technical Report e2390v1, PeerJ Preprints.
- Christensen, L. F. B., Hansen, L. M., Finster, K., Christiansen, G., Nielsen, P. H., Otzen, D. E., and Dueholm, M. S. (2018). The sheaths of methanospirillum are made of a new type of amyloid protein. *Frontiers in Microbiology*, 9:2729.

References II

- Família, C., Dennison, S. R., Quintas, A., and Phoenix, D. A. (2015). Prediction of Peptide and Protein Propensity for Amyloid Formation. *PLOS ONE*, 10(8):e0134679.
- Garbuzyntsiy, S. O., Lobanov, M. Y., and Galzitskaya, O. V. (2010). FoldAmyloid: a method of prediction of amyloidogenic regions from protein sequence. *Bioinformatics (Oxford, England)*, 26(3):326–332.
- Hegde, R. S. and Bernstein, H. D. (2006). The surprising complexity of signal sequences. *Trends in Biochemical Sciences*, 31(10):563–571.
- Murphy, L. R., Wallqvist, A., and Levy, R. M. (2000). Simplified amino acid alphabets for protein fold recognition and implications for folding. *Protein Engineering*, 13(3):149–152.

References III

- Nielsen, H. and Krogh, A. (1998). Prediction of signal peptides and signal anchors by a hidden Markov model. *Proceedings / ... International Conference on Intelligent Systems for Molecular Biology ; ISMB. International Conference on Intelligent Systems for Molecular Biology*, 6:122–130.
- Paz, M. L. d. I. and Serrano, L. (2004). Sequence determinants of amyloid fibril formation. *Proceedings of the National Academy of Sciences*, 101(1):87–92.
- Sawaya, M. R., Sambashivan, S., Nelson, R., Ivanova, M. I., Sievers, S. A., Apostol, M. I., Thompson, M. J., Balbirnie, M., Wiltzius, J. J. W., McFarlane, H. T., Madsen, A. , Riek, C., and Eisenberg, D. (2007). Atomic structures of amyloid cross-spines reveal varied steric zippers. *Nature*, 447(7143):453–457.
- Walsh, I., Seno, F., Tosatto, S. C. E., and Trovato, A. (2014). PASTA 2.0: an improved server for protein aggregation prediction. *Nucleic Acids Research*, 42(W1):W301–W307.